

# Térey János

## Influenza

A pultnál böngészik a listát, föl van írva a nevünk, a Lucáé meg az enyém. Líviát nézzük a Józsefvárosi Színházban, aki vállalt egy szerepet Ráczi Anci legújabb rendezésében, az *Influenza* című akármiben. A szórólap szerint noir krimi. Ő hozza benne a dögös kis barnát, nagyon ki van téve mindene.

Meg tudja csinálni, szó sincs róla, de nem az igazi. Ez nem ő. Nem is lehet. Mivel ez egy emberi fogyasztásra alkalmatlan kotyvalék. Ki írta? Szintén Ráczi Anci, *of course*. Van benne egy filozofálgató, félalkoholista nyomozó, aki folyton náthás, nagyokat tüszög, nem miránk leghátul, hanem az első sorra. Kicsit elnyútt ez a karakter. Lívia a nője. Csupa szétszúzott alak tipródik itt amúgy is. Fals hangsúlyok, forszírozott indulatok és rossz ruhák. Minden fölsrófólva. Mindenki mindig összekoccan mindenkivel, berobban egy ajtón, kidől egy másikon, ütközéses dramaturgia. Anci a nyolcadik kerületből kacsint a belvárosnak, sőt nem is kacsint, hanem tikkell. Amit megszoktunk a belvárosi népszórakoztatóktól: bár nem ismerik a hőseiket, azért jól kigúnyolják őket. Nem a saját anyagukban gázolnak, hanem mindent és mindenkit lekicsinyelve fölötté.

Tőről metszett blöff. Földszintes, levegőtlen, igénytelen és gyáva.

Utólag sem áruolom el, hogy csak belenézni bírtam ebbe a bohócprodukcióba, és a közepénél kimentem, hiába fogta a kezemet Luca. Bár a vége előtt vissza. Rossz nézni, ahogy Lívia vergődik benne. Azt látom nála, hogy ha nem tudja pontosan, mit is játszik, olyankor jön a maszatolás. Valahogy épp az nem volt benne, hogy hogyan használja a nőiességét az a nő, akiről állandóan az hangzik el, hogy *femme fatale*, meg hogy mindenkit megbabonáz. Szerintem ezt a halálfélelem, a rettegés a saját perverz partnerétől még jobban föl kéne, hogy erősítse. Előadásbeli partnere, a taknyos nyomozót alakító fiú nagyon ügyesen dolgozik – mármint a fölvezölt kereteken belül –, de hiába, ha nincs épkézláb elképzelés, amit szolgáljon. Szerintem az lenne az igazi, ha mindkét ember nagyon veszélyes lenne, de egészen máshogyan.

Dragóner Tyutyuval egy pillanatra összeakad a tekintetünk a lépcsőházban, de csak egy szemrebbenéssel jelzi, hogy észrevett. Január óta nem köszön nekem, most már komolyan veszem, így én sem köszönök öneki. De nagyon is tudunk egymás fizikai közellétéről. Érdekes, hogy a felesége például szokott köszönni, de ha együtt mutatkoznak, a felesége sem óhajt észrevenni.

„Drága Livia”, mondom a kolléganőmnek, amikor hátramegyünk *gratulálni*.

„Szia, Alex. Hallom a balesetedet. Hogy vagyunk?”

„Röviden? Remekül.”

Egyre vastagabb a vakolat a porcelánarcán. Minek keni magát, anélkül is szép volna. Ha leharcolt is. Az jut eszembe, hogy nem fog szépen öregedni. Panaszkodik, hogy nyomorult férfiak így, nyomorult férfiak úgy, nincs kinek szüljek. Aztán, gondolom, másfél év múlva, vagy öt év múlva, mit tudom én, mégis teherbe esik egy alkalmi partnerétől, és úgy dönt, hogy megtartja. Vagy nem?

„És, hogy tetszett?”, próbálja kiugrasztani a nyulat a bokorból, amíg Luca a mosdóban van.

„Figyelj ide, Livia, én...”, suttogom.

„Ígérd meg, hogy meg fogod nézni még egyszer. Na... Lécci-lécci! Pár hónap múlva, amikorra beállt a ritmusa. Remélem, én is felszabadultabb leszek benne.”

Azt veszem észre, hogy idáig föl sem emeltem a pillantásom a padlóról. Mit tudnék én most kedveset és szépet mondani neki?

„Igen, igen, kicsit vegyes volt, de ha összeáll egyszer, nagyon jó lehet”, dünynyögném, ha nem Livia állna előttem. Aki kolléga, annak ilyesmit szoktunk mondani tapintatosan, ha már valamit. És akkor meghallom a saját hangomat.

„Nézi a halál. Én ezt többé soha.”

„Miért?”

„Na, most akkor tök őszintén?”

„Még szép.”

„Szerintem te is tudod.”

„Sejtem. De én benne vagyok, Alex.”

„Ez mi?! Valami kortárs magyar, ugye?”

„Ja. Kortárs magyar”, mondja lassan, tagoltan, szégyenlősen.

„Kortárs magyar bullshit – fűzöm hozzá én. – Szerintem ez egy nézőellenes összeesküvés. Ennyi erővel valami jót is játszhatnának a Józsefvárosi Színházban, ők mégis szemetet játszanak, mert szerintük nekünk ez is jó. Sőt, csak ez a jó. Rossz? Mi az hogy. Pusztítóan rossz. Annyira rossz, hogy kicsit én is elpusztultam benne.”

Sajognak a győgyuló bordáim, ahogy mindezeket mondom. Iszonyú szerencse, hogy csak három tört el, és nem az összes. Látom Livia elkínzott arcát, tanács-talanul elkerekedő szemét. Mondhatnék neki valami vigasztalót is?

„Hmmm. Nektek így horror lehet sorompóba állni. Értem én, hogy ezt valaki vagánynak és szexinek szánta, és csiszolgatta nagy műgonddal hónapokon át. Értem én, hogy benne vannak az átvirrasztott éjszakái, az elmulasztott alkalmi. De ha egyszer béna, béna, béna.”

„Hát nem egy Árkos Béci, nem is egy Sulyok”, süti le a szemét.

„Hát nem. Minek vállaltad el?”

„Hát ezt én is kérdezhetném tőled, néha-néha. *Botikáááám!*”

Most mit vár, piruljak? Olyan kedves ilyen szemtelenül. Összetörten is szemtelenül: ez ő.

„És Ráczi Anci? Vagy ki is rendezte.”

„Nincs. Ő egyszerűen nincs. Nem is létezik.”  
„De miért, link vagy tehetetlen? Vagy csak iszonyúan felületes?”  
„Egyik sem. Képtelen arra, hogy ebből a darabból előadást hozzon létre. Nincs is darab.”  
„Miért vállaltad el?”, kérdezem másodszer.  
„Mert nem bírok megélni a fizetésemből. – Ez elég keményen koppan. – Ismerős?”  
„Ismerős. Így vagyunk mi országos sztárok.”  
„Bizony, így vagyunk mi sztárok.”  
Hol marad már Luca?  
„De ugye, mi mindig nézni fogjuk egymást? – évődik velem nyafogós hangon.  
– Tudod, negyedikben megígértük egymásnak.”  
Szinte sírok a fáradságtól.  
„Mindig fogjuk. Nem igaz, hogy nem nézzük egymást. Néznénk, ha tudnánk, de ha egy hónapban huszonkettőt játszol vagy játszom...”  
„Erről van szó. Mondd, Alex, nem akarsz te is a függetlenekkel dolgozni? Bizonyíthatnál a jó fej húszéveseknek a Jurányiban.”  
„Akik engem elkönyveltek kőszínházi ficsúrnak?”  
„Nem ficsúrnak, hanem hérosznak. A ficsúr, az Brúnó.”  
„Én nem akarok senkinek sem *bizonyítani*. Már magát a szót is gyűlölöm. Azt is utálok hallani, hogy valamilyen mű alatt beszakad az asztal, mert semmilyen asztal nem szakadt még be a szemem láttára semmilyen mű alatt, soha.”  
„Elhiszem, hogy nem bírod a tét nélküli köldöknézegetést, de azért...”  
„Inkább azt mondjad, Livikém, mi újság Gergővel?”  
„Passzé. Gergő sincsen.”  
Na, gondolhattam volna, hogy Gergő sincs már.  
„És ki ez a szakállas csávó, aki annyira figyel téged a bárpult mellől?”  
„Mit tudom én, valamilyen politikus.”  
Aha, ismerős az arca a híradóból. Kiderül, hogy van egy új ellenzéki udvarlója, vagy inkább hódolója, de nem ám valamelyik, csakis tévéstudiókban létező baloldali mikropárt elnöke, hanem egyenesen a szocdem vezér, Radák Zoltán. Lívia egyelőre nem engedi őt a közelébe, de érezhetően hízeleg neki a dolog. Ő is úgy lehet vele, hogy a hatalomnak még az ígérete is szexi.  
Mellesleg veti oda:  
„Hallottad, hogy Tabáni hová készül?”  
„Nem én.”  
„Benne lesz az új Árkos Béciben.”  
„Az új Árkos Béciben?! – képedek el. – Ami micsoda is?”  
„Még címe sincs. Valamilyen Oresztész-variáció. Szinte mindegy, ha ő csinálja, úgyis nagyot fog szólni”, mondja elkerekedő szemmel Lívia.  
Úristen, ez ugyanaz az *Oresztész*, mint amelyikről velem beszélt? Miért őt viszi? Helyettem megy? Ne már. Örület. Engem akart. Hezitáltam, az volt a baj? Végül őt hívta helyettem? Vagy mellém? Én még senkinek sem mertem mondani, ezek szerint Tabáni máris dicsekszik vele. Ami őszintén meglep. A csodálatos Tabáni! Miért nem mondta, talán nem bízik bennem? Ő és Lívia szoktak kalandozni, ha

kiadják őket, én az egyetem óta nem dolgoztam függetlenekkel, ez lenne az első. Béci társulatának több régi osztálytársunk is tagja. Én miért nem? Egzisztenciális és vagyonszükségletből? Lett nekem egy kőszínházi bélyegem? Igen, elegendő lett az első rendezős, hosszúra nyújtott, túlbujánzó, mindent belepakoló agymenésből. Lendület és ötletkavalkád ide vagy oda.

Fölforr a fejem. Most aztán tényleg fuldoklom a dühtől. Szerencsére pont megjelen Luca. Biccentenek egymásnak Líviával. Látnom kell, milyen üde ellenpontja Lívia rutinos premier-cinizmusának az ő házon kívülről hozott jókedve. Ez a csodálatos lány elsöpörte, igen, elsöpörte az összes volt szerelmem nyomát.

„Bocs, összefutottam egy barátnőmmel – mondja Luca. – Á, és azt is láttam, hogy beszélgettek, nem akartam zavarni.”

„Ugyan már”, legyint Lívia, és elindul egy sosem látott ember után.

Álomgyilkos egy nap ez, gondolom, és félrevonom Lucát.

„Béci ejtett. Hát ezt nagyon bánom. De miért? Bassza meg!”

„Várd ki a végét. Föl fog hívni. Béci nem olyan, hogy csak úgy eltűnik.”

„Jó, kösz.”

„Nekem az a bajom a magyar kőszínházzal, hogy nincs benne elég vér – mondja hirtelen Luca. – Alex, látszik rajtad, hogy te is valami harapósabbra vágysz.”

„Melyik színházban nincs vér? Személy szerint kiben nincs?”

„Figyelj, nem csak ebben az *Influenzában* nincs.”

„Tudod, Luca, néha nekem is vágyam támad kísérletezni. Csak ezekkel a huszonegyedik századi művekkel az a bajom, hogy nincsenek megírva. Nem darab van, hanem helyette valami férc. Próbákon improvizálják, pontosabban tákolják össze őket. Átdolgoznak valaki régi mestert, és az még a jobbik eset. Őrlődöm, mert közben az anyaszínházammal meg az a bajom, hogy egyáltalán nem játszunk kortársakat, sem magyart, sem mást. Érzik, hogy kéne *Zeitstück*, baromi fontos, de arra jutnak, hogy a jelen problémáit egytől egyig ábrázolva látják a régi nagyokban is.”

„Mintha. Szinte Majdnem.”

Megértően mosolygok.

„Na, nem baj. Tökéletesen megértem, hogy valakik nem a klasszikusok verejtékes újraszcenírozásával akarják kifejezni saját finom lelkük finom rezdüléseit, de én ezekben a posztdramatikus cuccokban akkor sem hiszek. Nem azért, mert rendszerint nyakig beleragadnak valami aktuálisba, hanem mert írásműként szinte mind fűrészpör.”

„Biztos?”, fricskázza meg a vállamat.

„Biztos. Nulla egész nulla tized. És ami nincs megírva, az szarul is szól. Hiába, hogy a szerző szándéka szerint kurvára konceptuális és mai, a végeredmény akkor is élvezhetetlen. Mikor láttál utoljára olyan magyar előadást, amelyik fölébresztett?”

„Nem tudom, Alex”, feleli őszintén.

„Nem tudod, hm. Olyat, amelyik meg tudta ingatni a hiedelemrendszeredet? Legalább ejtsen kétségbe. Ha nem kényszerít gondolkodni, legalább bombázza szét az összes érzékszervedet. Engem bármi inspirálni tud, az is, ami tévút. Mármint a másé. Van egy erős látomása, amihez tudok csatlakozni, vagy nincs?”

Viszont a darabot, azt meg kell írni. Workshopolunk egy hónapon át, két hónapon át, ötletelünk, mindenki hozza a saját szívügyeit, először az emigrációról akarunk szólni, aztán a fociról, végül Stan és Pan lesz belőle, a következő héten meg már Lear-parafraízis: na ne! Csupa ilyenben játszottál házon kívül, nem?”

„Azért nem csak”, süti le a szemét.

„Előveszi Antigonét, Teiresziást meg a többieket. Szép sorjában mindegyiket kifosztja és tönkreveri. A párbeszédet bepréseli monológba, és az egészet egy slammer szájába adja. Minden egyes kopár gesztusával megfosztva a boldogtalan színészt egy-egy lehetőségtől. Minek az ilyen szerzőnek Antigoné vagy Faust? Ūrügynék a locsogásra. Miközben a fél karját odaadná egy *Homburg hercegéért*. Nincs darab. Látványpékség van. Body art és sound design. Aranykoszorús oklevél a fénytervezőnek. Darab, az nincs. Márpedig darab nagyon kell. Nem a Molnár *Lilioma* kell százezredjére, hanem a te új hajtásod. Ez olyan hű, de konzervatív igény?”

Emeli az ujját, szelíden átölel.

„Ssss! Alex, halkabban. Mindenki minket néz.”